

POLITIETS EFTERRETNINGSTJENESTE
DANISH SECURITY AND INTELLIGENCE SERVICE

UNDGÅ **KIDNAPNING**

Vejledning for danskere i udlandet

Organisation for erhvervslivet

Virksomheder og privatpersoner kan finde råd og vejledning om sikkerhedsmæssige forhold under rejser og ophold i udlandet i Udenrigsministeriets rejsevejledninger på www.um.dk. Landespecifik information om den politiske situation kan også findes på www.um.dk under landefakta.

Danske virksomheder er de sidste 10 år blevet mere internationale. Stadig flere engagerer sig på nye markeder, og der møder de nye risici – blandt andet risikoen for kidnapninger baseret på økonomiske eller ideologiske motiver. Det gælder også en række danske myndigheder og organisationer, der er til stede i højrisikolande.

Den virkelighed giver nye udfordringer. Især i de lande, hvor de lokale myndigheder måske ikke i tilstrækkelig grad formår at opretholde lov og orden.

Trussel mod danskere

Genoptrykningen af karikatur-tegningerne og til dels Danmarks militære engagement i Afghanistan har ført til, at terrorgrupper i stigende grad har rettet søgelyset mod Danmark samt mod danskere og danske interesser i udlandet. Det gælder især i områder, hvor al-Qaida-relaterede grupper er aktive, herunder særligt i lande i Nord- og Østafrika, Mellemøsten samt i Pakistan og Afghanistan.

Pengeafpresning

Men truslen om kidnapninger er ikke kun ideologisk motiveret. I andre højrisikolande, som f.eks. Mexico eller Colombia, er kidnapninger også en nem og hurtig vej til store pengebeløb.

Der er også dukket nye typer kidnapninger op, f.eks. kontant-automat-kidnapninger (Express eller ATM-kidnapninger), hvor man tvinges til at udlevere kreditkort og PIN-kode eller køres fra automat til automat, indtil der ikke kan hæves flere kontanter på ens konto.

Kidnapninger rammer bredt

Virksomheders udsendte medarbejdere – eller deres lokalt ansatte personale – journalister eller turister kan være udsatte mål for kidnapere.

Terrortruslen har også fået Udenrigsministeriet til at øge sikkerhedsforanstaltningerne på en række danske ambassader.

Sikker udstationering

Som udsendt medarbejder er man ofte forberedt på sprogbarrierer, en anden kulturs skikke eller andre måder at drive forretning på under fremmede himmelstrøg. Men man er ikke altid forberedt på at håndtere egen sikkerhed.

Hverken virksomheder, organisationer eller myndigheder har mulighed for at forudsige konsekvenserne af politiske omvæltninger og uroligheder i det land, hvor de udsendte eller lokalt ansatte opholder sig.

Derfor er solide retningslinjer og et beredskab for rejsesikkerhed – inklusiv risikoen for kidnapninger – tilrådeligt for alle danske virksomheder eller organisationer, der arbejder i risiko- og konfliktprægede lande.

Rejs sikkert

Et beredskab for rejsesikkerhed er en systematisering af de praktiske forberedelser, enhver virksomhed eller organisation gør sig. Alle typer virksomheder bør gennemtænke deres procedurer sammen med de udsendte eller lokalt ansatte medarbejdere.

Med et beredskab for rejsesikkerhed kan virksomheder og organisationer sikre, at krisesituationer forebygges og håndteres på den mest kompetente og effektive måde, så man undgår panik og forsinket reaktionstid. Det styrker både den kidnappedes og virksomhedens position.

- ⌚ Et beredskab for rejsesikkerhed bør indeholde procedurer for, hvordan man undgår risici, når man rejser, hvad medarbejderen og virksomheden gør, hvis man bliver udsat for en sikkerhedsmæssig trussel, samt hvordan man håndterer situationen efterfølgende.
- ⌚ Overvej at begrænse brugen af danske symboler, herunder Dannebrog, ved arrangementer i risiko-områder og under anspændte politiske situationer.

Har I overvejet ikke at bruge firmalogo, person- eller firmanavn ved afhentning af en person i lufthavnen i risikolande? Som et alternativ kan man aftale et neutralt kendetegn, som ikke afslører nationalitet eller identitet.

Hvordan ser situationen ud? Hvor er jeres medarbejdere? Hvornår skal de være fremme næste sted? Hvordan og hvornår ved I, at noget er gået galt?

God forberedelse = ansvarlig ledelse

Det kræver en god og ansvarsbevidst forberedelse at mindske risikoen for kidnapninger eller at begrænse konsekvenserne af dem. Det forudsætter blandt andet, at ledelsen investerer både tid og penge i at forberede virksomheden, organisationen eller myndigheden.

Den investering kommer igen i form af mere trygge og sikkerhedsbevidste medarbejdere. Det er samtidig ansvarlig ledelse at være godt forberedt, da kidnapninger kan have store menneskelige omkostninger. Endelig er det en god investering at undgå drifttab, tab af know how og ekstern anseelse.

- ➔ Den gode forberedelse starter med at skaffe viden om det land og den kultur, hvor virksomheden opererer.
- ➔ Virksomheden kan eventuelt vælge at inddrage sikkerhedsrådgivningsfirmaer med aktuel erfaring fra det pågældende land eller område. Ud fra denne viden udformes en risiko- og sårbarhedsanalyse.
- ➔ Til risikoanalysen og planlægningen af virksomhedens beredskab er der god hjælp at hente på Beredskabsstyrelsens hjemmeside: www.brs.dk

Helhedsorienteret beredskab

Den gode forberedelse handler også om en mere helhedsorienteret sikkerhedsmæssig tænkning, som tager højde for alle typer af sikkerhedsmæssige risici.

Uforudsete situationer såsom bagage, der bliver stjålet, falske checkpoints, brand, røveri og lignende kan være et led i en kidnapning eller gøre den udsendte mere sårbar over for kidnapning.

Man kan forberede medarbejderen på, hvordan han eller hun skal reagere, og have fastlagt procedurer for hvem, der skal håndtere situationen, hvem der skal informeres, og hvordan der skal kommunikeres.

Hvis uheldet er ude

Kidnappes en medarbejder i udlandet, er det principielt de lokale retshåndhævende myndigheder i det pågældende land, der skal træde hjælpende til.

Derfor må virksomheder og ansatte være bevidste om, i hvilken udstrækning man kan forvente en effektiv, lokal retshåndhævelse. Er der tvivl om dette, må virksomheden ruste sig til at stå på egne ben, hvis uheldet er ude.

Hvis en dansker kidnappes i et fremmed land, kan danske myndigheder ikke udøve myndighed i det pågældende land.

Assistance fra Danmark varetages i et samarbejde mellem politiet og Udenrigsministeriet, herunder de danske ambassader i udlandet, der kan bistå virksomheden og de pårørende med rådgivning og formidling af kontakt til de lokale myndigheder m.fl.

- ➔ Hvis en dansker kidnappes kan man rette henvendelse til Udenrigsministeriet, Asiatisk Plads 2, 1448 København K. Telefonisk døgnvagt: +45 3392 1112.

Det kan imidlertid være af stor betydning, at dansk politi orienteres hurtigt, fordi politiet efter omstændighederne kan bistå Udenrigsministeriet i forhold til myndighederne i det land, hvor kidnapningen har fundet sted, f.eks. gennem kontakter til de lokale retshåndhævende myndigheder.

- ➔ Henvendelse til politiet om en kidnapning i udlandet kan ske til Rigspolitichefens kommunikationscenter. Telefonisk døgnvagt: +45 4515 4200.

Under udsendelsen er almen fornuft og agtpågivenhed det bedste råd mod ubehageligheder.

Forebyg bortførelser

En forebyggende og sikker håndtering af trusler i områder med høj risiko hænger nøje sammen med viden og adfærd. Virksomheder, organisationer og myndigheder kan ruste sig bedre mod risikoen for kidnapning ved at følge nedenstående råd:

FØR Udstationering

- ⊕ Udpeg en ansvarlig person for sikkerhed ved udstationering - hvis virksomheden, myndigheden eller organisationen endnu ikke har en sikkerhedschef.
- ⊕ Udform en politik for, hvordan man rejser, og hvilke krav man stiller til sikkerheden i området. Det kan være krav om en neutralt udseende bagage, registrering hos den lokale danske repræsentation under opholdet, information til familie og arbejdsplads, hvis der sker ændringer i rejseplanen, procedurer ved bestilling af hotel/fly, krav om sikker afhentning samt regler vedrørende rejsetider, så man ikke ankommer sent om aftenen.
- ⊕ Udform en vejledning for udsendte med gode råd om adfærd og kulturelle normer på destinationen. Det kan også handle om at træne udsendte i at tænke i sikker adfærd i forbindelse med påklædning, brug af visse symboler, hævning/veksling af penge, transport mellem hjem og arbejde mv.
- ⊕ Tjek op på, at relevante forsikringer er i orden. Forsikringen bør dække udgifter til assistance fra sikkerhedsvirksomheder med ekspertise i håndtering af kidnapninger.
- ⊕ Etabler en stab, der til hver en tid kan stå for en krisehåndtering. Staben skal bl.a. have mandat til hurtigt at træffe væsentlige og måske omkostningstunge beslutninger.
- ⊕ Udfærdig en kriseberedskabsplan og træn de ansatte, så de er klar over hvem, der gør hvad, hvornår, hvordan og hvorfor i en aktuell krisesituation.
- ⊕ Skaf information om forholdene i det land, hvor de udsendte medarbejdere befinder sig, f.eks. ved at søge information hos andre som kort forinden har opholdt sig på destinationen, via lokale partnere og på Udenrigsministeriets hjemmeside.

- ⊕ Gennemfør en risiko- og sårbarhedsanalyse (se Beredskabsstyrelsens hjemmeside) og beslut derefter, hvad der skal til for at gøre udsendelsen så sikker som mulig. Det kan handle om, hvilken form for transport, der anvendes lokalt, hvor de udsendte skal bo, tilknytning af vagter og faste tidspunkter for tilbagemelding til virksomheden.
- ⊕ Udvælg robuste og sikkerhedsbevidste medarbejdere.

UNDER Udstationering

- ⊕ Under udsendelsen er almen fornuft og agtpågivenhed det bedste råd mod ubehageligheder.
- ⊕ Medbring relevante kommunikationsmidler samt telefonbog med numre på relevante lokale myndigheder, vagter og virksomhedens sikkerhedschef, så medarbejderen hurtigt kan få assistance, hvis der er behov for det.
- ⊕ Samarbejd tæt med lokale partnere – også om sikkerhed. Ofte fås de bedste råd af folk med et godt lokalt kendskab. Og så skal man huske at lytte til advarsler.
- ⊕ Juster planer og vejledninger ved ændringer i sikkerheden, hvis der på destinationen er geografiske områder, man som udstationeret skal undgå.
- ⊕ Bed udsendte medarbejdere efterlade en forseglede "proof of life" kuvert inden afrejse, med spørgsmål/svar, kun den udsendte kender. Under en kidnapning kan den bruges til at verificere, at medarbejderen er i live og i kidnappernes varetægt.

Danske virksomheder, myndigheder og organisationer skal fortsat kunne være til stede på markeder og i de lande, hvor der er risiko for kidnapninger. Derfor er det vigtigt, at både medarbejdere og arbejdsgivere er ordentligt rustet til mødet med forskellige risici, herunder kidnapninger.

Ved at tænke helhedsorienteret når det gælder sikkerhed, og ved at følge de nævnte anbefalinger, kan virksomheder, myndigheder og organisationer sikre, at krisesituationer forebygges og håndteres på den mest kompetente og effektive måde.

Hvis du vil vide mere:

DI

www.di.dk

”Fra risiko til mulighed. Håndtering af politiske og samfundsmæssige risici på vækstmarkederne”. 2002

”Sikkerhed i en usikker verden. Virksomheder og terrorisme”. 2005
Bøgerne kan bestilles på di.dk/butik

Politiets Efterretningstjeneste

www.pet.dk

På PET’s hjemmeside findes:

”Vurdering af Terrortruslen mod Danmark” (VTD) under Center for Terroranalyse (CTA).

Kontakt også gerne PET’s afdeling for Forebyggende sikkerhed.

Udenrigsministeriet

www.um.dk

På Udenrigsministeriets hjemmeside findes:

Borgerservice – Før din rejse (rejsevejledninger, terrorrisiko m.v.)
og Udenrigspolitik – Landefakta.

Beredskabsstyrelsen

www.brs.dk

”Helhedsorienteret beredskabsplanlægning”. 2009

Kan downloades på www.brs.dk/hob

DI
1787 København V
Tlf. 3377 3377
di@di.dk | di.dk

Politiets Efterretningstjeneste
Klausdalsbrovej 1
2860 Søborg
Tlf. 3314 8888
pet@pet.dk | pet.dk